

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014

GMINA WILCZĘTA Wstęp

Samorządy lokalne odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. Rodzina jest podstawą życia społecznego. Od siły rodziny i każdej jednostki w lokalnej społeczności zależą efekty podejmowanych działań. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka. Pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc i inne). Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, pijaństwo rodziców, przemoc w rodzinie, bezrobocie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, zagrożenie eksmisją itp. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie nie tylko na losach jej członków, ale i całym społeczeństwem. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej, szczególnie rodzinne domy dziecka i zawodowe rodziny zastępcze, które oferują wyższą jakość usług opiekuńczych i wychowawczych. Pojawiające się w rodzinie dysfunkcje powodują interwencje instytucji i służb, które zobligowane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Ważne jest, aby wszystkie podmioty i instytucje, które zostały przygotowane w związku z wejściem w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Tworzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny, stałe monitorowanie przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, mają na celu realizowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocną rolę spełniać będzie asystent rodziny, który ma zrealizować

plan naprawczy, aby groźba zabrania dziecka została odsunięta lub by dziecko czasowo umieszczone w pieczy zastępczej mogło powrócić do biologicznej rodziny. Stąd też naczelnym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. Diagnoza

Na koniec 2011 roku w Gminie Wilczęta zamieszkiwało 3220 mieszkańców, w tym: kobiet - 1602, mężczyzn - 1618. Bezrobotnych w gminie na dzień 31.12.2011 roku było 390 osób. Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania skorzystało 258 rodzin liczących 732 osób.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2011 roku było bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. – Powody ubiegania się o pomoc przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w 2011 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	139	406
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	5	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	4	32
Bezrobocie	200	596
Niepełnosprawność	41	90
Długotrwała lub ciężka choroba	22	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	13	51
- rodziny niepełne	10	26
- rodziny wielodzietne	3	25
Przemoc w rodzinie	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	15	27
Narkomania	0	0
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenia losowe	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Ta tendencja utrzymuje się już od kilku lat, co wydaje się zrozumiałe z uwagi na fakt, że powiat braniewski należy do regionu o wysokiej stopie bezrobocia. Niedostateczna ilość miejsc pracy, niski poziom kwalifikacji i wykształcenia, uzależnienia decydują o wysokiej liczbie klientów pozostających bez pracy. Równie wysoko w tej statystyce przedstawia się problem niepełnosprawności, długotrwałej choroby i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Szczególnej uwagi i opieki wymagają dzieci wychowywane w rodzinach ubogich. Pracownicy socjalni, wspólnie dyrektorami szkół, podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich dzieci, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych. W 2011 r. 156 dzieci i młodzieży objęto tą formą pomocy. W stołówkach szkolnych dzieci spożywają posiłek jednodaniowy – gorący.

Systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej, usługowej, czy w naturze. Coraz częściej podopieczni pomocy społecznej poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego oraz pracy socjalnej. Praca socjalna z rodziną/osobą samotną swój początek ma zawsze w miejscu, gdzie egzystuje podopieczny. W naturalnym środowisku życia wyraźnie manifestują się możliwe zagrożenia, jak i elementy, na których można budować program pomocowy.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie wynika, iż 20 dzieci z Gminy Wilczęta umieszczonych jest w pieczy zastępczej.

II. Cel główny

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie w Gminie Wilczęta poprzez wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

III. Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym:

- a) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w formie jednodaniowych obiadów oraz całodziennego wyżywienia w internatach ;
- b) udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych -współpraca z Bankiem Żywności w Olsztynie.
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej;
- d) aktywizacja zawodowa rodzin z problemem długotrwałego bezrobocia;
- f) współorganizacja wycieczki letniej w okresie wakacyjnym.

2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach:

- a) monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych;
- b) korzystanie ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem poprzez współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie,
- c) organizowanie spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom.

3. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:

- a) profilaktykę, edukację oraz wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami;

b) współuczestnictwo w działaniach podejmowanych w ramach Programu Wpierania Rodziny, oraz programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

4. Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych, w szczególności poprzez:

- a) koordynację działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne, w tym bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży;
- b) dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne koordynowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

IV. Adresaci programu

1. Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
2. Rodziny, w których występuje problem przemocy.
3. Rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem.

V. Zasoby

Na terenie Gminy Wilczęta w lokalnym systemie opieki nad dziećmi i rodzinami wymagającymi wielokierunkowej pomocy przewiduje się współpracę z:

1. Placówkami oświatowymi
2. Posterunkiem Policji w Wilczętach
3. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie
5. Powiatowym Urzędem Pracy w Braniewie,
6. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Braniewie,
7. Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „medyk” w Wilczętach,
8. Organizacjami pozarządowymi,
9. Parafiami.

VI. Realizacja programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Wilczęta w latach 2012 – 2014. Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilczętach. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodzin należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. Tak rozumiany program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, a realizację poszczególnych celów przyjmuje się w następujący sposób:

Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Zadania	Realizatorzy i Partnerzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym.		
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia.	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej	2012-2014
Dostarczanie usług i świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2012-2014

Pomoc w dostępie dzieci do przedszkoli.	Urząd Gminy Wilczęta, Przedszkola	2012-2014
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolach.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedszkola, Szkoły	2012-2014
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	Urząd Gminy Wilczęta, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki działające w obszarze oświaty, organizacje pozarządowe	2012-2014
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Wilczęta	2012-2014
Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin.	Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, Organizacje pozarządowe	2012-2014
Współpraca wszystkich instytucji i organizacji na terenie Gminy Wilczęta zajmujących się pomocą rodzinie.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu	2012-2014

Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wzmocnienie funkcji opiekuńczo- wychowawczej rodziny.		
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki działające w obszarze oświaty	2012-2014
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności Biblioteki Publicznej Gminy Wilczęta i Gminne Centra Kultury	Biblioteka Publiczna Gminy Wilczęta, Gminne Centra Kultury, placówki działające w obszarze oświaty	2012-2014
Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjno- edukacyjnych.	Biblioteka Publiczna Gminy Wilczęta, Gminne Centra Kultury, Organizacje Pozarządowe	2012-2014
Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki działające w obszarze oświaty	2012-2014
Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	2012-2014

VII. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wilczęta oraz budżetu państwa (programy rządowe) i GOPS Wilczęta. Gmina Wilczęta od kilku lat prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania rodziny, poprzez szereg działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne oraz stowarzyszenia, działające na terenie Gminy. Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Realizacja Programu zakłada wykorzystanie środków budżetu Gminy Wilczęta, budżetu państwa, GOPS Wilczęta, pozyskiwanych środków EFS, środków własnych podmiotów niepublicznych oraz środków przekazywanych przez sponsorów. Spodziewanym efektem ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. Monitorowanie Programu

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Wilczęta będzie, co roku przedstawiał Radzie Gminy Wilczęta syntetyczne sprawozdanie z realizacji Programu, ujęte w corocznych sprawozdaniach z działalności GOPS Wilczęta.

Przewodniczący Rady
Andrzej Pańczuk